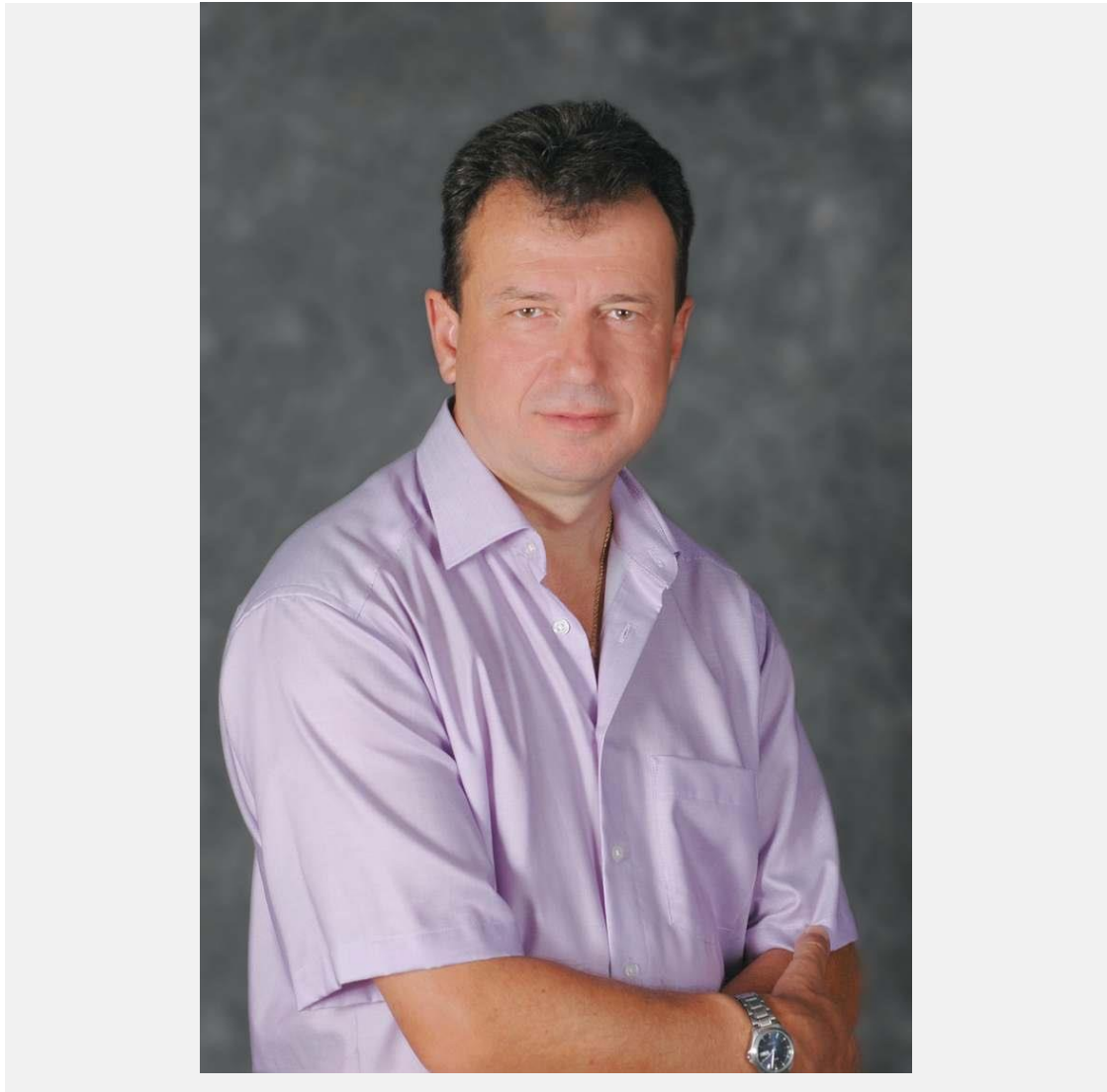

Μερκούριος Αυτζής: «Η βία στο σχολείο αντανακλά και την οικογενειακή βία»

12/03/2018

Εκπαιδευτικός και συγγραφέας, μεταφέρει έντεχνα στο χαρτί φλέγοντα θέματα, όπως ο σχολικός εκφοβισμός, το προσφυγικό, αλλά και ζητήματα περιβάλλοντος. Το νέο του παιδικό βιβλίο «Φλώ και Τιμολέων, το κάλεσμα της φώκιας» είναι ένα μυθιστόρημα με καλές δόσεις περιπέτειας, που στόχο έχει να ευαισθητοποιήσει τις παιδικές ψυχές σε θέματα που αφορούν τη γη, το περιβάλλον, τα είδη προς εξαφάνιση. Στη συνέντευξη που μας παραχώρησε μίλησε για φλέγοντα κοινωνικά θέματα που αφορούν όλους τους γονείς όπως για τη βία στα σχολεία και την

ξενοφοβία, χωρίς να διστάσει τη βαθιά τομή τους και να πει τα πράγματα ακριβώς όπως έχουν. Για τις ευθύνες, τις κοινωνίες ναι μεν, αλλά και της οικογένειας εξίσου.

Σχολικός εκφοβισμός («Ο Ορφέας και οι νταήδες με τα κίτρινα ποδήλατα» εκδ. Ψυχογιός), προσφυγικό («Γιασμίν» εκδ. Ψυχογιός), περιβαλλοντική συνείδηση («Φλώ και Τιμολέων» εκδ. Ψυχογιός), είναι μερικά από τα φλέγοντα κοινωνικά θέματα που θίγετε στα βιβλία σας. Ως εκπαιδευτικός που έρχεστε σε επαφή με πολλά και διαφορετικά παιδιά, πιστεύετε ότι τα βιβλία έχουν τελικά τη δύναμη να ευαισθητοποιούν; Αγγίζουν τις παιδικές καρδιές;

Φυσικά. Ένα βιβλίο και μόνο, όταν ανακαλυφθεί η αξία του, έχει την ισχύ να μεταλλάξει τον αναγνώστη του. Τα βιβλία είναι αυτά που χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια και αθόρυβα, μόνο με τη δύναμη του λόγου τους, μπορούν να ευαισθητοποιήσουν το παιδί αλλά και τον καθένα, να αγγίξουν την ψυχή, να συνεπάρουν το νου και την καρδιά, να ικανοποιήσουν τις αισθήσεις και να γίνουν πολύτιμος σύντροφος και φίλος. Γιατί τα βιβλία είναι καθρέφτες και μέσα σ' αυτά ανακαλύπτουμε τον ίδιο τον εαυτό μας...

Το ζήτημα του σχολικού εκφοβισμού έχει λάβει μεγαλύτερες διαστάσεις τώρα από ότι παλιότερα, κι αν ναι, που πιστεύετε ότι οφείλεται αυτό;

Για τον σχολικό εκφοβισμό πολλά έχουν γραφεί: επιστημονικά συγγράμματα, διπλωματικές εργασίες, μελέτες, άρθρα, λογοτεχνικά βιβλία... Και παρόλο που το φαινόμενο είναι παλιό, σχετικά παραδείγματα μπορούμε να βρούμε σε μυθιστορήματα όπως ο «Όλιβερ Τουϊστ», στην εποχή μας το bullying ως κοινωνικό φαινόμενο φαίνεται να λαμβάνει διάφορες διαστάσεις. Ο λόγος προφανής. Το σχολείο είναι μικρογραφία της κοινωνίας και η κοινωνία είναι αυτή που παράγει κι αναπαράγει την κοινωνική ανισότητα, τον κοινωνικό αποκλεισμό, τη ματαίωση και τη διαφορετικότητα. Είναι αυτή που καλλιεργεί και αναπαράγει τη βία. Συνεπώς τα μέλη της σχολικής κοινότητας (μαθητές, εκπαιδευτικοί, διευθυντής, γονείς μαθητών) ως μέλη της κοινωνίας κουβαλάνε στο σχολείο και όλα τα χαρακτηριστικά της. Οπότε η βία στο σχολείο αντανακλά, παράγει και αναπαράγει την ευρύτερη κοινωνική και οικογενειακή βία. Και είναι την τελευταία δεκαετία το bullying πιο έντονο, λόγω της πολυπολιτισμικότητας, της παγκοσμιοποίησης αλλά και της κρίσης, οικονομικής και κοινωνικής που βιώνουμε. Λόγω του μετασχηματισμού της οικογένειας και

της αύξησης της μονογονεϊκότητας, της ανεργίας και του χαμηλού οικονομικού επιπέδου των γονέων, λόγω της έλλειψης του ελεύθερου χρόνου αυτών, αλλά και της αδιαφορίας για τα παιδιά τους. Λόγω τέλος των διαρκών και ασταθών αλλαγών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Πιστεύετε ότι τα όρια που θέτει ή όχι η οικογένεια σε ένα παιδί, σχετίζονται με τη στάση του στο σχολείο απέναντι στους άλλους και την επιθετική ή όχι συμπεριφορά του;

Το παιδί είναι ο καθρέφτης της οικογένειας. Στο πρόσωπό του, στη συμπεριφορά του, σε κάθε του πράξη και λόγο καθρεφτίζεται ολόκληρη η οικογένεια. Συνεπώς, ένα παιδί που μεγαλώνει μέσα σε μια οικογένεια όπου σε καθημερινή βάση κυριαρχούν η ευγένεια, η ειλικρίνεια, η δικαιοσύνη, ο αλληλοσεβασμός, η ενθάρρυνση, η αγάπη και η αποδοχή αντανακλά συνήθως με τη συμπεριφορά του τα ίδια χαρακτηριστικά. Ενώ ένα παιδί που μεγαλώνει σε μια οικογένεια με τα αντίθετα ακριβώς χαρακτηριστικά, δηλαδή μέσα στην αγένεια, το ψέμα, την αδικία, την επιθετικότητα κλπ. αναπαράγει κι αυτό παρόμοιες συμπεριφορές. Μέσα στην οικογένεια βεβαίως πρέπει να υπάρχουν όρια, που όμως να είναι εφαρμόσιμα και σεβαστά από όλους. Όταν υπάρχουν όρια το παιδί νιώθει ασφάλεια, μαθαίνει να ζει με αυτά, αποκτά αυτοέλεγχο και αυτοπειθαρχία και συνεπώς τα εφαρμόζει σε κάθε του δραστηριότητα και στο σχολείο.

Ως εκπαιδευτικός έχετε βρεθεί αντιμέτωπος με περιπτώσεις σχολικού εκφοβισμού; Πώς το αντιμετώπισατε;

Ναι. Θα αναφερθώ σε μία περίπτωση που έγινε και η αφορμή να γράψω το βιβλίο μου «*Ο Ορφέας και οι νταήδες με τα κίτρινα ποδήλατα*». Το περιστατικό έγινε πριν εννιά χρόνια και τότε χρειάστηκε σε συνεργασία με τη μητέρα του παιδιού και τους συναδέλφους μου εκπαιδευτικούς να παρέμβουμε, ώστε και ο μαθητής-θύμα, που βίωσε τον εκφοβισμό να νιώσει ασφάλεια, αλλά και οι μαθητές-θύτες μετά από συζήτηση και προβληματισμό να καταλάβουν το λάθος τους και να μην το επαναλάβουν.

Τα παιδιά είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένα από ποτέ με το περιβάλλον, εκπαιδεύονται στο σχολείο, διαβάζουν βιβλία και επί το πλείστον, τηρούν τους κανόνες. Πιστεύετε ότι μεγαλώνει μια γενιά με αυξημένη περιβαλλοντική συνείδηση;

Κάποτε, στις δεκαετίες του '60, του '70 αλλά και στις αρχές της δεκαετίας του '80, λόγω της περιορισμένης ανάπτυξης αλλά και του χαμηλού βιοτικού επιπέδου, το περιβαλλοντικό ζήτημα μάς ήταν αδιάφορο. Συμπεριφερόμασταν ανθρωποκεντρικά και αλόγιστα λες και το πρόβλημα, που ούτως ή άλλως υπήρχε στις προηγμένες χώρες, δε θα χτυπούσε και την πόρτα μας. Από τα μέσα της δεκαετίας του '80 και τη δεκαετία του '90 η ραγδαία εξέλιξη, οι σύγχρονες μέθοδοι καλλιέργειας της γης, το κυνήγι της υπερπαραγωγής και του εύκολου και γρήγορου κέρδους, αλλά και η αλλαγή στις διατροφικές μας συνήθειες, καθώς και η υπερκατανάλωση κι ένα σωρό άλλες συνήθειες και τακτικές ήταν η αιτία που η μόλυνση του περιβάλλοντος έγινε αισθητή και στη χώρα μας. Και χρειάστηκε να περάσουν αρκετά χρόνια ακόμα για να αρχίσουμε να μιλάμε σοβαρά για το περιβάλλον και να παίρνουμε μέτρα, κυρίως σε επίπεδο φορέων και εθελοντικών οργανώσεων και κατ' επέκταση σε επίπεδο κράτους. Τα μέτρα αυτά όμως δε φτάνουν, πρέπει να εντατικοποιηθούν και να γίνουν πολλά, από την πολιτεία αλλά και από τον καθένα ξεχωριστά. Πρωτίστως πρέπει να αλλάξουμε περιβαλλοντική συνείδηση εμείς οι μεγάλοι. Τα παιδιά σε ένα μεγάλο ποσοστό

είναι πολύ πιο ευαισθητοποιημένα. Όπως πολύ σωστά επισημαίνετε διαβάζουν βιβλία, αποκτούν μια στοιχειώδη εκπαίδευση και φαίνεται να είναι πιο υπεύθυνα και πιο ώριμα από εμάς τους γονείς τους. Νοιάζονται για το περιβάλλον, αρκετά μάλιστα βρίσκουν το θάρρος και αντιδρούν όταν έρχονται αντιμέτωπα με κακοήθειες του παρελθόντος και γενικά φαίνονται πράγματι να έχουν αυξημένη περιβαλλοντική συνείδηση. Μακάρι να είναι και η γενιά που θα φέρει την αλλαγή...

Θυμάστε το πρώτο βιβλίο που διαβάσατε;

Μικρός δεν είχα τη δυνατότητα να έρθω σε επαφή με λογοτεχνικά βιβλία. Ήταν πολυτέλεια για μένα την εποχή εκείνη. Αυτό όμως που θυμάμαι έντονα και με είχε συνεπάρει είναι το βιβλίο του Εξυπερύ, «*Ο Μικρός Πρίγκιπας*». Αν δεν κάνω λάθος, ήμουν τότε 15 ετών.

Με ποιόν ήρωα βιβλίου σας νιώθετε συναισθηματική ταύτιση;

Όλα τα βιβλία μου, από το πρώτο μέχρι και το τελευταίο, είναι παιδιά μου. Συνεπώς και όλοι οι ήρωές μου, τους οποίους εγώ επέλεξα, διότι έχουν κάτι ξεχωριστό, είναι παιδιά μου. Σε κάθε περίπτωση μπήκα στο πετσί του ρόλου τους και μάτωσα, πόνεσα μαζί τους. Τους ακολούθησα σε κάθε τους βήμα, όλους μαζί κι έναν-έναν χωριστά. Η ανάσα μου έγινε μία με τη δική τους. Τα συναισθήματά μου λοιπόν είναι το ίδιο έντονα για τον καθένα τους. Για παράδειγμα στο προτελευταίο βιβλίο, «*Γιασμίν, μια ζωή από την αρχή*», η προσφυγοπούλα **Γιασμίν** με όλα όσα βιώνει στη ζωή της είναι αυτή που αφυπνίζει τη συνείδησή μου και με συγκλονίζει ως άνθρωπο. Ενώ στο τελευταίο μου μυθιστόρημα, «*Φλώ και Τιμολέων. Το κάλεσμα της φώκιας*», αγάπησα τη **Φλω**για την γνησιότητα του χαρακτήρα και τον αυθορμητισμό της. Ζήλεψα τη ζωή του **Πέτρου Καλομοίρη**. Θαύμασα τον **καπετάν Πυθαγόρα** για τον τρόπο σκέψης του και την αποφασιστικότητά του. Και ένωσα περήφανος για την ευστροφία και την ευρηματικότητα του **Έρικ**...

Τα βιβλία σας τα δανείζετε ή τα χαρίζετε;

Και τα δύο, ανάλογα με την περίπτωση. Άλλοτε τα δανείζω και άλλοτε τα χαρίζω. Πιστεύω μάλιστα πως είναι ωφέλιμο να μοιραζόμαστε τα βιβλία που έχουμε διαβάσει για να τα διαβάσουν και άλλοι. Γιατί τα βιβλία κρύβουν μέσα τους θησαυρούς που αποκτούν αξία μόνο όταν είναι στη διάθεση περισσοτέρων του ενός αναγνωστών.

Υποθετικά, αν βρισκόσασταν για ένα βράδυ κλειδωμένος στην βιβλιοθήκη του «κ. Λιμοντσέλο» σε ποια κατηγορία βιβλίων θα διανυκτερεύατε;

Η βιβλιοθήκη του κ. Λιμοντσέλο πράγματι είναι μια πρόκληση. Αδράχνοντας όμως την ευκαιρία θα τόνιζα τη σπουδαιότητα ύπαρξης βιβλιοθηκών σε όσο περισσότερα κομβικά σημεία της πόλης γίνεται, της κάθε πόλης. Βιβλιοθηκών όχι απαραίτητα του βεληνεκούς του κ. Λιμοντσέλο, αλλά σίγουρα εφοδιασμένων με όλο τον σύγχρονο απαραίτητο εξοπλισμό και εμπλουτισμένων με βιβλία ποικίλης ύλης για κάθε ενδιαφέρον. Αν τώρα βρισκόμουν μέσα, θα διανυκτέρευα... δεν ξέρω. Ίσως στα βιβλία περιπέτειας... Θα προτιμούσα όμως να μην έχω περιορισμούς, αλλά να είμαι ελεύθερος να την εξερευνήσω.

Ποια είναι τα μελλοντικά σας συγγραφικά σχέδια;

Προσεχώς πρόκειται να κυκλοφορήσει από τις εκδόσεις Κόκκινη Κλωστή Δεμένη ένα αντιπολεμικό παραμύθι με τον τίτλο «**Βροχή χαρταετών**» με εικόνες φιλοτεχνημένες από την εξαιρετική **Λήδα Βαρβαρούση** και στις αρχές του 2019 η συνέχεια του βιβλίου της Γιασμίν που φέρει τον τίτλο «**Γιασμίν, η μαμά μου είναι... δύο**». Και έπονται άλλα δύο, για τα οποία θα μιλήσω όταν έρθει η στιγμή.

(πηγή:<https://bookids2672684.wordpress.com>)

Συνέντευξη στην Ελευθερία Καμπούρογλου